

BÖLÜM 15

ASKERİ HİZMET ALANI PERSONEL YÖNETİMİ SİSTEMİ

Cengiz ÖZEL¹

Tarık AK²

GİRİŞ

Türkiye’de kamu personel sistemi; askeri, adli, idari ve akademik olmak üzere dört alan üzerine inşa edilmiştir (Sayan, 2009: 202). Bu ayrım, tarihsel gelişim süreci içerisinde evrilmiş; kamu personel sisteminin yönetim yaklaşımı, istihdam, eğitim, değerlendirme, hak ve ödevler bağlamıyla zamanla birbirinden farklılaşmıştır. Türkiye’de söz konusu farklılaşmanın temel nedenlerine baktığında, bunun bir yasama tekniği halinden ziyade devlet aygıtının meşru egemenliğinin inşasında bu yapılara atfedilmiş olan kıymet ile yine bu yapılara ilişkin değerlere gösterilen önemden kaynaklanmış olduğu ifade edilebilir.

Bu dört personel rejimi içerisinde “askeri hizmet alanı”, özellikle devletin vatandaşlarına sağlaması gereken temel hizmetlerden olan güvenlik boyutunun muhafazası ve inşası bakımından aldığı rol itibari ile önemli bir işlevsel alana sahip olmuştur. Askeri hizmet alanını diğer yapılardan ayırtıran en önemli husus; devlet aygıtının, kendi toplumuna yönelik ulusal menfaatlerin sağlamlarında izlediği politika sayesinde kısa sürede ve kesin sonuçlu çözümler sunabilme imkânına sahip olabilmesidir. Askeri hizmet alanı; bir taraftan devletin varlığına yönelik her türlü tehditlere karşı caydırıcı bir unsur olarak kabul edilebilirken, diğer taraftan devletin tüm eylem ve imkânları için nihai bir yöntem işlevi de görebilmektedir (Özel, 2020: 36-37). Bu açıdan; böyle bir ulusal güç unsurunun personel rejiminin, diğer personel alanlarından farklı bir konumda temellendirilerek incelenmesi gereği açıktır. Bu kapsamda çalışmada ilk olarak yakın dönemde askeri hizmet alanının sınırlarının iç ve dış güvenlik yaklaşımları bağ-

¹ J.Alb. Dr., Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi, ozelcen@gmail.com.

² J.bkm. Alb.Dr., Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi, aktrkak@gmail.com

KAYNAKLAR

- AFŞAR, Ö. A. (2019). 15 Temmuz'a Giden Süreçte Türk Demokrasisinde Sivil Asker İlişkileri, *İnsan ve İnsan*, 6 (22), 737-766.
- AKYÜREK, S. (2010). Zorunlu Askerlik ve Profesyonel Ordu, Bilgesam Yayınları, Rapor, (24).
- ALTINDAL, H. (2010). Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Türkiye Büyük Millet Meclisi Adına Sayıştay Tarafından Denetimi: Değişen Anayasa ve Yasal Düzenlemeler Çerçevesinde Bir Değerlendirme, 79, Ekim-Aralık 2010 (3).
- ANAYASADA Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname - 703 (2018). R.G. 09/07/2018, 30473.
- ASKERALMA Kanunu - 7179 (2019). R.G. 26/06/2019, 30813.
- ASKERİ Ceza Kanunu - 1632 (1930). R.G. 15/06/1930, 1520.
- ASKERLİK Kanunu - 1111 (1927). R.G. 17/07/1927, 631-635.
- AVRUPA Birliği Genel Sekreterliği (2007). Avrupa Birliği Uyum Yasa Paketleri, Ankara, <https://www.ab.gov.tr/files/pub/abuyp.pdf> Erişim: 13/06/2021.
- BAKANLAR Kurulu Kararı - 2680 (2012). R.G. 25/01/2012, 28184.
- BAKANLIKLARA Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (2018c). R.G. 15/07/2018, 30479.
- BİLGİÇ, M. S. ve diğer (2015). Türkiye'de Askerlik Sistemi Nasıl Olmalıdır, *Bilge Strateji*, 7 (13), 97-127.
- BİLGİN, K.U. (2020). Kamusal Bir Sorumluluk Olarak Kamu Personeli Performans Yönetimi, *Kamuda Performans Yönetimi*, Ed. V. Eren - T. Eroğlu, Nobel Yayıncılık, Ankara, 195-236.
- CNNTÜRK, (2010). EMASYA Protokolü Kaldırıldı, <https://www.cnnturk.com/2010/turkiye/02/04/emasya.protokolu.kaldirildi/562324.0/index.html> Erişim: 04/02/2010.
- CUMHURBAŞKANLIĞI Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi - 1 (2018a). R.G. 10/07/2018, 30474.
- ÇAVUŞ ve Uzman Çavuş Kanunu - 6320 (1954). R.G. 10/03/1954, 8654.
- ÇEŞİTLİ Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun - 4963 (2003). R.G. 07/08/2003, 25192.
- DEĞİRMENCİ, O. (2014). Askeri Ceza ve Disiplin Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- DEMİRCİ, A. G. (2009). Kamu Personel Sistemleri Analizi: Türkiye'de Kariyer-Kadro Gerilimi, Doktora Tezi, Ank.Üni.Kamu Yönetimi ve Siyaset Anabilimdalı, Ankara.
- DİŞİPLİN Mahkemeleri Kuruluşu, Yargılama Usulü ve Disiplin Suç ve Cezaları Hakkında Kanun - 477 (1964). R.G. 26/06/1964, 11738.
- DİŞİPLİN Mahkemeleri Kuruluşu, Yargılama Usulü ve Disiplin Suç ve Cezaları Hakkında Kanun Bazi Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun - 4895 (2003). R.G. 18/06/2003, 25142.
- FAKÜLTE ve Yüksekokullar Askeri Öğrenci Komutanlığı ve Öğrencileri ile Fakülte ve Yüksekokullardan Yetişen Subaylara ve Astsubaylara İlişkin Yönetmelik (2021). R.G. 23/03/2021, 31432.
- JANDARMA Kanunu - 1706 (1930). R.G. 22/06/1930, 1526.
- KARA Kuvvetleri Komutanlığı (2021). Kara Kuvvetleri Komutanlığı Tarihçesi, <https://www.kkk.tsk.tr/tarihce.aspx> Erişim: 08/06/2021.
- MİLLÎ Savunma Üniversitesi Astsubay Meslek Yüksekokulları Yönetmeliği (2021). R.G. 23/03/2021, 31432.
- MİLLÎ Savunma Üniversitesi Harp Okulları Yönetmeliği (2021). R.G. 23/03/2021, 31432.

- MSB/ Milli Savunma Bakanlığı (2021a) Personel Temini, <https://personeltemin.msb.gov.tr/>, Erişim: 18/06/2021.
- MSB/ Milli Savunma Bakanlığı (2021b) Milli Savunma Bakanlığı 2020 Yılı Faaliyet Raporu, [https://www.msb.gov.tr/Content/Upload/Docs/Milli%20Savunma%20Bakanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1%202020%20Y%C4%B1%C4%B1%20Faaliyet%20Raporu%20\(2\).pdf](https://www.msb.gov.tr/Content/Upload/Docs/Milli%20Savunma%20Bakanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1%202020%20Y%C4%B1%C4%B1%20Faaliyet%20Raporu%20(2).pdf) Erişim: 27/05/2021.
- OLAĞANÜSTÜ Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler İle Bazı Kurum ve Kuruluşlara Dair Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname - 668 (2016a). R.G. 27/07/2016, 29783.
- OLAĞANÜSTÜ Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması ve Milli Savunma Üniversitesi Kurulması İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname - 669 (2016b). R.G. 31.07.2016, 29787.
- OLAĞANÜSTÜ Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname - 696 (2017). R.G. 24/12/2017, 30280.
- ORDU Yardımlaşma Kurumu Kanunu - 205 (1961). R.G. 09/01/1961, 10702.
- ÖZEL, C. (2020). Güç, Orion Akademik, Ankara.
- ÖZGÜN, C. (2017). Türkiye'nin Askerlik Sisteminin Tarihsel Süreç Bağlamında İncelenmesi, Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (4), 51-90.
- PEHLİVAN, C. (2009). Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Güvenirliği Üzerine Bir Araştırma ve Ordu Millet Geleneği, Yüksek Lisans Tezi, İst.Üni., Sos.Bil.Ens., İstanbul.
- RADYO ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun - 6112 (2011). R.G. 03/03/2011, 27863.
- SAYAN, İ. Ö. (2009). Türkiye'de Kamu Personel Sistemi: İdari, Askeri, Akademik, Adli Personel Ayrimi, Ank.Üni. SBF Dergisi, 64 (01), 201-245.
- SÖZLEŞMELİ Erbaş ve Er Kanunu - 6191 (2011). R.G. 22/03/2011, 27882.
- SÖZLEŞMELİ Erbaş ve Er Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun - 6496 (2013). R.G. 31/07/2013, 28724.
- SÖZLEŞMELİ Erbaş ve Er Yönetmeliği (2011). R.G. 08/06/2011, 27958.
- SÖZLEŞMELİ Subay ve Astsubay Yönetmeliği (2002). R.G. 27/04/2002, 24738.
- T.C. Anayasası (1982). R.G. 09/11/1982, 17863.
- TBMM (2012). Ülkemizde Demokrasiye Müdale Eden Tüm Darbe ve Muhtıralar İle Demokrasiyi İşlevsiz Kılan Diğer Bütün Girişim ve Süreçlerin tüm Boyutları ile Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırma Komisyonu Raporu, Kasım 2012, https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem24/yil01/ss376_Cilt2.pdf Erişim: 25/06/2021.
- TUNÇER, P. (2013). Örgütlerde Performans Değerlendirme ve Motivasyon, Sayıştay Dergisi, 88(1), 87-108.
- TÜRKİYE Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu - 5434 (1949). R.G. 07/06/1949, 7235.
- TÜRKİYE Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun - 5170 (2004). R.G. 22/05/2004, 25469.
- TÜRKİYE Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun - 6771 (2017). R.G.11/02/2017, 29976.
- TÜRKİYE Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun - 4709 (2001) R.G. 17/10/2001, 24556.
- TÜRK Dil Kurumu (2021). Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/> Erişim: 29/05/2021.
- TÜRK Silahlı Kuvvetleri (2021). Tarihçe, <https://www.tsk.tr/Sayfalar?viewName=Tarihce>, Erişim: 08/06/2021.

- TÜRK Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu - 211 (1961). R.G. 09/01/1961, 10702.
- TÜRK Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Yönetmeliği (1961). R.G. 06/09/1961, 10899.
- TÜRK Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu - 926 (1967). R.G. 10/08/1967, 12670.
- TÜRK Silahlı Kuvvetleri Subay Sınıflandırma Yönetmeliği (1968). R.G. 23/05/1968, 12906.
- TÜRK Silahlı Kuvvetleri Astsubay Sınıflandırma Yönetmeliği (1968). R.G. 23/05/1968, 12906.
- TÜRK Silahlı Kuvvetleri Şerit Rozet Yönetmeliği (1977). R.G. 22/09/1977, 16062.
- TÜRK Silahlı Kuvvetleri Ödül Yönetmeliği (1981). R.G. 07/08/1981, 17421.
- TÜRK Silahlı Kuvvetlerinde İstihdam Edilecek Sözleşmeli Subay ve Astsubaylar Hk Kanun - 4678 (2001). R.G. 21/06/2001, 24439.
- TÜRK Silahlı Kuvvetleri Savaş Takdirnamesi, Madalya ve Nişan Yönetmeliği (2002). R.G. 05/06/2002, 24776.
- TÜRK Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu - 6413 (2013). R.G.16/02/2013, 28561.
- TÜRK Silahlı Kuvvetleri Yüksek Disiplin Kurulları Yönetmeliği (2014). R.G. 12/04/2014, 28970.
- TÜRK Silahlı Kuvvetleri Öğrenci Disiplin Yönetmeliği (2015). R.G.10/04/2015, 9322.
- UZMAN Çavuş Yetiştirilmesi Hakkında Kanun - 5430 (1949). R.G. 11/06/1949, 7230.
- UZMAN Erbaş Kanunu (1986). R.G. 25/03/1986, 19058.
- UZMAN Erbaş Yönetmeliği (2005). R.G. 20/09/2005, 25942.
- ÜST Kademe Kamu Yöneticileri İle Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usûllerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi - 3 (2018b). R.G. 10/07/2018, 30474.
- YILMAZ, H. (2005). Türk Silâhli Kuvvetleri ve Millî Savunma Hizmeti, Ank.Üni.Huk.Fak.Dergisi, 54 (4), 375-430.
- YÜKSEK Askeri Şûranın Kuruluş ve Görevleri Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi - 8 (2018d). R.G. 15/07/2018, 30479.
- YÜKSEKÖĞRETİM Kanunu - 2547 (1981). R.G. 06/11/1981, 17506.**